

12. maj 2025

Det er ikke første gang vi træder ind i ukendt terræn

Flere har budt ind på Energistyrelsens CCS-pulje om fangst og lagring af CO₂, og på fredag bliver det annonceret hvem, der går videre i processen. I kølvandet stiger bekymringen for om CO-lagring er økonomisk bæredygtigt, hvilket er helt forståeligt, men vi kommer ingen vegne, uden at lægge hånden på kogepladen.

Debatindlæg af Henrik Iversen og Katrine Storgaard

Spørgsmålene trænger sig på netop som Energistyrelsen i løbet af sommeren skal afgøre, hvilke af de 16 prækvalificerede ansøgere der får del i CCS-puljens 28,7 milliarder støttekroner – midler, der over de næste 15 år skal understøtte fangst, transport og geologisk lagring af både fossil, biogen og atmosfærisk CO₂.

Og der er god grund til at spørgsmålene rejser sig. Værdikæden omkring CO₂-lagring er nemlig endnu ikke på plads. Vi mangler lagerplads, vi har ikke lagret CO₂ før og vi kender endnu ikke de fulde omkostninger eller risici, der ellers er forbundet med både den fysiske og økonomiske værdikæde. Der er altså mange løse ender, og flere aktører står over for at skulle byde på en løsning, før den reelt kan lade sig gøre.

Vi gør det alligevel. For vi har gjort det før – og vi har gjort det med lige så mange ubekendte.

Men ro på – det er ikke første gang, vi som samfund og industri træder ind i ukendt terræn. Vi har før skabt løsninger, som endnu ikke fandtes, da beslutningerne blev taget. Og selvom CO₂-lagring indebærer langt mere end blot at opfange og gemme CO₂ – herunder logistik, transport, driftssikkerhed og økonomisk bæredygtighed – er vi faktisk allerede i gang. I Bigadan har vi erfaring med at indfange, forflyde og transportere biogent CO₂ til fødevareindustrien. Det kræver både ekspertise og en robust infrastruktur – noget, vi har opbygget, mens vi gik i gang.

Derfor er vi også en af de prækvalificerede ansøgerne til den nye CCS-pulje, trods vi er en mindre aktør og dermed må tage større risici ved at byde ind uden sikkerhed for, om et lager faktisk bliver tilgængeligt i tide. Vi lægger hånden på kogepladen - vi kommer ingen vegne, hvis vi ikke gør det.

Staten spiller en vigtig rolle

Vi anerkender, at staten er villig til at støtte udviklingen. Der er sat 28,7 mia. kroner af i CCS-puljen og støttemodellen indeholder en økonomisk mekanisme, der kan gøre det nemmere at få en sund forretning ud af CO₂-fangst og -lagring. Hvis vi f.eks. har brug for en pris på 200 euro per ton CO₂ vi

lagrer for at dække vores omkostninger, og vi senere sælger CDR-kreditter for mere, så tager staten 90 % af forskellen. Det fjerner den potentielle upside, men på den anden side skaber støtten en mulighed for grøn omstilling, og det er heller ikke første gang i Danmarkshistorien at sådanne støtteordninger skaber et markedstræk på den lange bane, til gavn for miljøet. Skeler vi til vindmøllebranchen er de et godt eksempel på det.

Usikkerhed om CDR-markedet – men det må ikke lamme os

Vi har budt ind på lagring af 100.000 tons CO₂ fra 2030 og frem til 2044 og dermed samlet en reduktion på 1.500.000 tons. Reduktionen på de årlige 100.000 ton CO₂ svarer til udledningen af 35.000 dieselmotorer eller udledningen fra 25.000 naturgasfyrede parcelhuse. Det er et stort sats fra vores side, men vi tror på, at markedet for salg af CDR-kreditter (Climate Dioxide Removals) er der og vil udvikle sig yderligere over tiden. Vi er i dialog med flere potentielle købere men som altid i et nyt umodent marked tager det lang tid for at få første salg realiseret.

Men som virksomhed skal vi håndtere den store usikkerhed, der er for værdien af CDR-kreditter. Vil de kunne sælges i fremtiden? Er der et stabilt frivilligt marked for dem? Og hvordan værdisætter man dem korrekt? Det er spørgsmål, ingen kan svare entydigt på i dag.

Men usikkerhed bør ikke være en stopklods – hverken for industrien eller for staten. Værdistrømmene skal nok finde hinanden. Lagerpladsen skal nok komme. Og markedet for CDR skal nok udvikle sig, hvis vi tør tage ansvar og gå forrest.

Hvad er en CDR-kredit?

En CDR-kredit ("**C**arbon **D**ioxid **R**emoval" eller bare Removal kreditter) er dokumentation for, at ét ton biogent CO₂ er blevet fjernet fra atmosfæren og en mulighed for virksomheder og organisationer, at kompensere for uundgåelige udledninger eller ønsker at opnå f.eks. net zero-mål, opfylde fortrængningskrav, ETS-forpligtelser, leverer på SBTi eller CSDR-afrapportering. CDR markedet er nyt og umodent og sælges på det frivillige marked og hvor primært de amerikanske teck-virksomheder har været førende. Vi ser nu mere og mere at finansielle institutioner viser interesse